

tarahimizden...

Prof. Dr. MÜMTAZ SOYSAL

anısına

Kamunun Penceresinden: Mümtaz Soysal'ı Yeniden Okumak

Kamu hizmeti kavramının bugün yeniden tartışıldığı bir dönemde, Prof. Dr. Mümtaz Soysal'ın Elektrik Mühendisliği Dergisi'nin Temmuz 1997 tarihli 402. sayısında yayımlanan söyleşisini okurlarımızla yeniden paylaşıyoruz. Aradan geçen yaklaşık otuz yıla karşın söyleşide dile getirilen görüşler güncelliğini korumakla kalmıyor, enerjiden iletişime kamusal alanların bugün içinde bulunduğu durumu anlamak için de önemli bir pencere açıyor.

Soysal'ın kamucu yaklaşıma en kalıcı katkısı, kamu hizmeti kavramını hukuki ve toplumsal bir mücadele alanına dönüştürmesidir. 1990'lı yıllarda hız kazanan özelleştirme politikalarına karşı yürüttüğü mücadeleyi kurumsal bir zemine taşımak amacıyla 1994'te Kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi'ni (KİGEM) kurmuştur. KİGEM 1996'da vakfa dönüşmüştür. Soysal'a göre enerji, ulaşım ve iletişim gibi alanlar, kim tarafından yürütülürse yürütülsün kamu hizmetidir. Bu hizmetlerden yararlanan kişi "müşteri" değil, "vatandaş"tır. Kamu hizmetinin özele devri, adı ne konursa konsun bir imtiyazdır ve Danıştay denetiminden geçmelidir.

Santrallerin işletme hakkı devri ve yap-işlet-devret modellerine karşı açılan davalar bu ilkeye dayanıyordu.

Soysal, kamu işletmelerinin verimliliğinin yalnızca dar bir kâr/zarar hesabıyla ölçülemeyeceğini savunmuştur. Bölgesel kalkınma, istihdam ve teknoloji üretimi gibi rakamlara dökülemeyen toplumsal katkıların da bu hesaba katılması gerektiğini vurgulamıştır. Önerdiği yol, kamu işletmelerini elden çıkarmak değil, özertektirmektir. Bu yolla KİT'ler çağdaş işletmecilik anlayışıyla yönetilen, kendi teknolojisini üreten kuruluşlara dönüştürülebilirdi.

Anayasa hukukçusu kimliğiyle Soysal'ın düşünsel mirası, geniş bir eser yelpazesine yayılır. 100 Soruda Anayasanın Anlamı defalarca basılarak kuşaklar boyu anayasa hukukunun temel başvuru kaynaklarından biri olmuştur.

Söyleşide küreselleşmeden KİT'lerin geleceğine, Türk Telekom tartışmasından elektrik özertektirmesine uzanan geniş bir çerçevede Soysal'ın "Türkiye geleceğini kamunun penceresinden görmeli" çağrısını, yayımlandığı günkü haliyle okurlarımızın dikkatine sunuyoruz.